SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1642

av Magnus Berntsson (KD)

Reglering av svall från båtar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa tydligare och mer enhetliga förutsättningar för att begränsa skadlig svallbildning i svenska vatten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Svall från båtar är ett återkommande problem i många av Sveriges kust- och insjöområden. Det kan orsaka skador på bryggor, båtar och annan infrastruktur, bidra till erosion och innebära risker för badande, paddlare och mindre fritidsbåtar. Problemen blir särskilt tydliga i trånga sund, hamnar, kanaler och andra områden där vågorna får stor påverkan på omgivningen. Lokala sjötrafikföreskrifter bygger ofta på hastighetsbegränsningar, exempelvis fem knop. Men olika båttyper skapar olika mycket svall vid olika hastigheter. En generell hastighetsgräns är därför inte alltid det mest träffsäkra sättet att minska problemen. På vissa platser kan krav på begränsad svallbildning vara ett bättre alternativ eller komplement.

För den enskilde båtägaren är det dessutom inte alltid hastigheten i sig som avgör hur stora vågor båten skapar. Båtens konstruktion, storlek och last samt hur den framförs har betydelse. En tung eller halvplanande båt kan exempelvis ge upphov till betydande

svall även när den håller en relativt låg hastighet, medan en annan båt kan framföras snabbare med mindre påverkan. En fast hastighetsgräns kan därför i vissa situationer både missa det beteende som orsakar problemet och begränsa båtar som inte orsakar motsvarande svall. En reglering inriktad på faktisk svallbildning skulle tydliggöra båtägarens ansvar att anpassa framförandet efter båten och förhållandena. Det ligger i linje med gott sjömanskap: att ta hänsyn till omgivningen och konsekvenserna för andra. Målet bör vara att minska skadligt och störande svall utan onödiga hastighetsbegränsningar.

Dagens regelverk ger möjlighet till lokala anpassningar och att ta hänsyn till svallbildning. Däremot saknas tydlig nationell vägledning för hur svallbegränsningar kan utformas och tillämpas. Att möjligheten finns innebär inte automatiskt att det är enkelt för ansvariga myndigheter att använda den i praktiken. Tydligare vägledning kan minska osäkerheten kring när svallbegränsningar är lämpliga, hur de ska utformas och utmärkas samt hur efterlevnaden ska kunna följas upp. Det skulle samtidigt kunna bidra till en mer enhetlig tillämpning mellan olika delar av landet och göra reglerna enklare att förstå för den som färdas på sjön.

Det handlar inte om att införa fler begränsningar för båtlivet, utan om att kunna använda rätt begränsning på rätt plats. Där svallbildningen är problemet bör det också vara enklare att reglera svallen i stället för att enbart reglera båtens hastighet. Det kan ge en mer proportionerlig reglering som både värnar omgivningen och undviker onödiga begränsningar för båtlivet. Regering bör därför ge Transportstyrelsen i uppdrag att ta fram nationell vägledning för användningen av svallbegränsningar inom ramen för lokala sjötrafikföreskrifter. I uppdraget bör även frågor om enhetlig utmärkning och rättssäker tillsyn ingå. Tydligare och mer ändamålsenliga regler kan bidra till ökad säkerhet, minskade skador och bättre hänsyn till miljön samtidigt som förutsättningarna för ett fritt och ansvarsfullt båtliv värnas.

Magnus Berntsson (KD)